

- 4) Vyčlenila/nevyčlenila Vězeňská služba České republiky v roce 2022 ze svého rozpočtu fond, pokud ano, v jaké výši, ze kterého bude hradit vězňům postiženým nařízením: 1. léky a služby nehrazené ze zdravotního pojištění, 2. výživné na děti a členy rodiny vězňů, 3. telefony, poštu a administrativní potřeby pro klienty a advokáty státními orgány soudy, věřiteli, rodinami a mezinárodními organizacemi na ochranu lidských práv.
- 5) Pokud VS uvedený fond zřídila, sdělte datum a číslo jednacích uvedeného nařízení.

I.

Na úvod nutno konstatovat, že k problematice nastolené v žádosti o poskytnutí informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím se vztahuje ustanovení § 25 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění. Povinný subjekt uvádí konkrétně znění odst. 1 a odst. 4 výše zmíněného paragrafu a zákona, cit.:

*(1) Pokud byly odsouzenému do věznice zaslány peníze, převedou se na jeho účet zřízený a vedený věznicí a odsouzený se o tom vyrozumí. Odsouzený nesmí mít u sebe během výkonu trestu finanční hotovost. **Peníze zasláné odsouzenému výslovně na úhradu nákladů na zdravotní služby nehrazené z veřejného zdravotního pojištění, na úhradu regulačních poplatků a na nákup léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely a zdravotnických prostředků musí být uloženy na zvláštní účet, z něhož lze čerpat peníze pouze na úhradu uvedených nákladů. Na zvláštní účet odlišný od zvláštního účtu podle věty třetí musí být uloženo výživné na dítě, příspěvek na úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a porodem, přídavek na dítě, peněžité pomoci v mateřství, rodičovský příspěvek, sirotčí důchod náležející dítěti a jiné peníze výslovně určené na úhradu potřeb dítěte zasláné odsouzené těhotné ženě nebo matce, která má ve výkonu trestu u sebe dítě; tyto peníze lze čerpat pouze na úhradu potřeb dítěte. Nesouhlasí-li odsouzený s přijetím peněz, peníze se vrátí odesílateli na náklady odsouzeného. Nemá-li odsouzený dostatek finančních prostředků na odeslání, odečte věznice náklady na odeslání z odesílaných peněz. K přijetí peněz zasláných orgány státní správy a příjmu podléhajících dani z příjmu se nevyžaduje souhlas odsouzeného.***

*(4) Neuhradí-li odsouzený rozsudkem stanovenou škodu nebo nemajetkovou újmu způsobenou trestným činem, pro který se nachází ve výkonu trestu, pohledávky spojené s trestním řízením, pohledávky vzniklé v souvislosti s poskytnutím nebo zajištěním zdravotních služeb a úhrady regulačních poplatků a doplatků nad rámec veřejného zdravotního pojištění, soudní a správní poplatky a škodu nebo nemajetkovou újmu, kterou způsobil Vězeňské službě během výkonu trestu, může k úhradě za poskytnuté zdravotní služby nehrazené z veřejného zdravotního pojištění a nákupu podle § 23 použít pouze polovinu peněžních prostředků podle odstavce 1 věty první a zbývající část peněžních prostředků může použít jen na úhradu těchto pohledávek; **to neplatí pro peníze výslovně zasláné na úhradu nákladů uvedených v odstavci 1 větě třetí a čtvrté.***

Ke změně k příjmu peněz a nakládání s nimi v případě, že odsouzená osoba má v evidenci exekuční příkaz příkázáním jiné peněžité pohledávky (na peníze doručené jí do věznice), přistoupila Vězeňská služba České republiky na podkladě nezbytnosti respektovat ustálenou judikaturu. Lze v tomto kontextu vzpomenout rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20. prosince 2017 (čj. 6 As 317/2017 – 38) a ze dne 9. dubna 2020 (čj. 7 As 396/2019 – 23), nebo rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 19. září 2020 (čj. 39 Co 161/2020 – 12).

V návaznosti na závaznou judikaturu bylo proto nezbytně novelizováno nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 14/2018, kterým se stanoví postup při rozúčtování pracovní odměny vězňů a postup při správě a evidenci jejich finančních prostředků. Případné analýzy v tomto směru by tak byly naprosto samoučelné, nadbytečné. Zcela totiž bez vlivu cokoliv změnit na závěrech judikатурních rozhodnutí.

Lze v tomto ohledu zmínit či citovat. K výše uvedené problematice se vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 20. prosince 2017 (čj. 6 As 317/2017 – 38): „Říká-li ovšem citované ustanovení, že odsouzený může k nákupům podle § 23 odst. 1 téhož zákona a úhradě zdravotních služeb v takovém případě použít pouze polovinu finančních prostředků přijatých na svůj účet, reflektuje tím toliko skutečnost, že má-li odsouzený k dispozici nějaké prostředky, zákon jej omezuje v tom, na co je může použít. Neznamená to ovšem, že celá tato polovina prostředků musí být nutně dostupná a vyčerpaná k uvedeným úhradám. V případě exekučního postihu pohledávek osob nenacházejících se ve výkonu trestu odnětí svobody může dojít k jejich plnému zabavení a ochrana těchto osob spočívá v ponechání nezabavitelné části příjmu za účelem uspokojování základních životních potřeb povinného a jeho rodiny. Jiné pohledávky pak nemusí povinnému zůstat k dispozici na nákupy a zdravotní služby nehrazené z veřejného zdravotního pojištění. Odsouzenému ve výkonu trestu odnětí svobody jsou jeho základní životní potřeby zajišťovány ve věznici, aniž by musel disponovat nějakými finančními prostředky. Není tedy rozumného důvodu vykládat ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody tak, že polovina přijatých finančních prostředků musí zůstat odsouzenému plně k dispozici.“.

Argumentaci potvrdil následně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. dubna 2020 (čj. 7 As 396/2019 – 23). Nejvyšší správní soud v tomto rozhodnutí zároveň zopakoval názor, že: „Zvláštní úpravu obsahuje zákon o výkonu trestu odnětí svobody. Základní životní potřeby odsouzeného ve výkonu trestu odnětí svobody jsou zajišťovány ve věznici, odsouzený tedy nemusí být chráněn ponecháním finančních prostředků v rámci nezabavitelné částky k jejich úhradě. V souladu se zásadou *lex specialit derogat legi generali* (zvláštní zákon má přednost před zákonem obecnějším), se použije úprava obsažená v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody. Ke stejnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 2. 12. 2017, č. j. 6 As 317/2017-38, v němž vyslovil, že odsouzenému ve výkonu trestu odnětí svobody jsou jeho základní životní potřeby zajišťovány ve věznici, aniž by musel disponovat nějakými finančními prostředky. (...) Polovinu lze použít na úhradu pohledávek stanovených v ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody a polovinu, pokud je mu volně k dispozici, může použít jen takovým způsobem, jaký zákon stanoví. Tentýž právní názor vyplývá i z nálezu Ústavního soudu ze dne 6. 4. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16.“.

Možno shrnout, že judikatura soudů je ohledně posouzení dané otázky komplexní a ucelená, přičemž jednotlivé soudy se vypořádaly i s nálezem Ústavního soudu ze dne 6. dubna 2017 (sp. zn. IV. ÚS 1351/16).

II.

Pokud se jedná o případné žaloby podané vězňenými osobami nebo jejich rodinnými příslušníky po novele nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 14/2018, kterým se stanoví postup při rozúčtování pracovní odměny vězňených osob a postup při správě a evidenci jejich finančních prostředků, k jejich přijetí a evidenci, rovněž dalšímu postupu v řízení jsou příslušné Krajské soudy a Městský soud v Praze, jako druhoinstanční je zřízen Nejvyšší správní soud. Systematickou evidenci nápadu nové úpravy účinné od 1. ledna 2022 k věci podaných žalob Vězeňská služba České republiky tím k dispozici nemá.

III.

Ohledně dotazů, zda „vyčlenila/nevyčlenila Vězeňská služba České republiky v roce 2022 ze svého rozpočtu fond, pokud ano, v jaké výši, ze kterého bude hradit vězňům postiženým nařízením: 1. léky a služby nehrazené ze zdravotního pojištění, 2. výživné na děti a členy rodiny vězňů, 3. telefony, poštu a administrativní potřeby pro klienty a advokáty státními orgány soudy, věřiteli, rodinami a mezinárodními organizacemi na ochranu lidských práv

(jestliže Vězeňská služba České republiky fond zřídila, sdělte datum a číslo jednací uведенého nařízení)", povinný subjekt uvádí, že hospodaření s prostředky státního rozpočtu schválené na rok 2022 vytváření institutu jakéhosi samostatného „zajišťovacího fondu pro vězněné osoby“ neumožňuje ani předpokládá. Tento postup je přitom konformní s právní úpravou úhrady pohledávek uvedených v ustanovení § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění, a shora podaným výkladem v judikatuře [viz Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 20. prosince 2017 (čj. 6 As 317/2017 – 38) nebo v rozsudku ze dne 9. dubna 2020 (čj. 7 As 396/2019 – 23)].

Rozdělovník:

	Adresát	Způsob doručení
1.	Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, 140 00 Praha 4	uloženo do spisu
2.		